

som nu medfører meget større Omkostninger. Selvfølgelig, det kan komme saaledes, at man gaar sine egne Veje dér, hvor Staten ikke synes, der er Grund til at hjælpe; men jeg tror, at det alligevel var heldigere ogsaa andre Steder at hjælpe det tyske Mindretal ogsaa i kirkelig Henseende. Hvad de selv kan, det vil Fremtiden vise.

Jeg vil sige til den højtærede Hr. Undervisningsminister, at det maa være en Misforstaaelse, naar den højtærede Minister mente, at jeg skulde have sagt, at man mente det slet ikke ærligt og alvorligt fra dansk Side, naar man gav os Love; man vilde i Grunden ikke give os Ret. Det har jeg ikke sagt; men det, jeg forskellige Gange har peget paa, er, at i dansk Lovgivning er der gjort en god Begyndelse, som jeg nu er glad ved, at man kan arbejde videre med i den Retning; men paa den anden Side er det ogsaa klart, at de herskende Anskuelse i den største Del af det danske Folk dog gik ud paa, at man ønskede, at det tyske Mindretal helst skulde forsvinde, opsuges, trænges til Side. Det er blevet os sagt saa mange Gange og fra saa mange Sider, at det er en Kendsgerning. Jeg har bare stillet disse to Kendsgerninger overfor hinanden: Den danske Lovgivning og den herskende Anskuelse. Og saa maa jeg kun erindre om, hvad den højtærede Udenrigsminister sagde, at det kom ikke an paa Lovene, men paa Aanden; det er netop dér, vi har vore Betæneligheder og vor Mistanke. Men jeg har villet benytte Lejligheden i Dag til at sige, at jeg er glad for, at vi kan tale om disse Ting og maaske komme til Resultater ogsaa i den Henseende. Den højtærede Hr. Undervisningsminister nævnte en Del Ting, som en tysk Lærd i Kiel har skrevet. Jeg kender ham ikke, jeg kender heller ikke Navnet, men der kan jo skrives meget om disse Ting, og den højtærede Minister mente, at det, han forlangte som Ret for Mindretallet, netop var opfyldt.

Der er jo Ting, som vi kan forhandle om, hvorvidt Forældrenes eller Børnenes Antal skal være Maalestok for, hvor der skulde oprettes tyske Skoler, og lignende; men jeg maa dog altid komme tilbage til Kærnen i alt dette, det vigtigste, det, der ogsaa vil virke udjævnende — Modsætning vil der altid være —, nemlig at man giver

os Lov til at forvalte saadanne indre Anliggender som at pleje tysk Kultur, det sætter vi allermest Pris paa.

Jeg vil til Slutning sammenfatte mine Bemærkninger og sige, at efter de Udtalelser, som nu er faldet, venter jeg, at vi kan komme et Skridt videre paa den Bane at udbygge Mindretallets Ret, og jeg venter gode Følger af det ogsaa for det gensidige Forhold mellem de to Stater, Danmark og Tyskland, og de to Folk, det danske og det tyske, om end jeg maa sige, at det selvfølgelig ikke er afhængigt af dette alene.

Undervisningsministeren (Appel): Det ærede Medlem Hr. Schmidt nævnte, at han havde forstaaet mine Udtalelser saadan, at jeg var enig med ham i, at vi skulde se at komme til en fast Regel med Hensyn til Statens Støtte til Skolevæsenet, hvor der oprettes baade tyske og danske Skoleafdelinger. Den Opfattelse kan det ærede Medlem ikke have faaet af mine Udtalelser; jeg sagde udtrykkelig, at Tilfældene maatte behandles enkeltvis, fordi der er saa stor Ulighed mellem Forholdene paa de enkelte Steder, og det Tilskud, som Staten i Henhold til Lovgivningen kan yde til et saadant Skolevæsen, maa bestemmes efter Indstilling fra Kommune og Amt. Der var imidlertid et Udtryk i det ærede Medlems Tale, som jeg gerne vil anholde. Det ærede Medlem nævnte det i sin Henvendelse til Udenrigsministeren; idet det ærede Medlem citerede Udenrigsministerens Ord om, at man skulde ikke bygge en Mur mellem de to Dele af Befolkningen, udtalte det ærede Medlem, at man skal ikke forgifte Forholdet dem imellem. Det ærede Medlem vilde komme til den Slutning, at der var Fare i saa Henseende ved at pege paa, at de ikke havde faaet to Skolekommissioner indenfor hvert Skoledistrikt, baade en tysk og en dansk. Han betegnede det, jeg adskillige Gange har fremholdt som det ønskelige: at der kunde ske et Samarbejde mellem de tyske og de danske ogsaa om Skolevæsenets Ordning, som et Forsøg paa at forgifte Forholdene. Det forstaar jeg ikke. Jeg har haft ikke saa lidt tilovers for det ærede Medlem og hans Retsindighed; der har været en Tid, da det ærede Medlem stod som Forsvarer paa visse Punkter for det danske Mindretal, og da